

llibertat

portaven del centre republica federal

MATARÓ, 31 d'octubre de 1930 ♦ REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla Castelar, 40 ♦ Any 1 ♦ Núm. 9 ♦ PREU 20 CÈNTIMS

in memoriam

Que la Mare Terra us sia lleu, volguts morts nostres!
Els qui moríreu per un Ideal de redempció humana.
Vosaltres, els oblidats, els vençuts, els perseguits.
Els qui sofríreu penalitat de la justícia dels homes.
Els qui fóreu immolats per l'intolerància dels dominadors.
Els qui caiguéreu en la lluita per la llibertat.
Els qui vessàreu la sang pels carrers.
Els qui deixàreu el vostre cos calcinat en els camps de batalla.
Els qui moríreu besant el fang per la defensa d'una causa...
Vosaltres viviu en el nostre cor i viureu perpètuament en la nostra memòria.
No fou estèril el vostre sacrifici...
A través de vosaltres l'Humanitat camina vers la Veritat.
Vosaltres heu marcat la ruta.
La vostra Fe és una llàntia eviterna que il·lumina el camí de la nostra redempció.

JOAN BONET.

"l'espanya gran"

Heus ací un lema pompós que un dia va servir per a enardir la bandera electoral de les forces polítiques de dreta a Catalunya. Era vers els anys disset i divuit quan la Lliga Regionalista invadia les comarques catalanes cercant adeptes... de vots amb aquell mirallet de «per la Espanya gran»... «per la pacificació dels esperits», i que als nostres senyors Esteves va semblar-los-hi tot un perfecte programa de govern, obtenint en recompensa un èxit, sinó merescut, almenys treballat, encara que fos des del Ministeri de la Governació.

«Per l'Espanya gran», deien ells, i aquesta Espanya és la que passant per Annual, va a parar a la Dictadura; «per la pacificació dels esperits», repetien, i tanmateix, poques pàgines té l'història d'Espanya, i sobre-tot a Catalunya, on hi hagi un dramalisme més viu que el passat en aquests últims dotze anys.

Els homes del clàssic oportunisme han estat inoportuns a totes hores. Quan han parlat de fer una Espanya gran, han contribuït a la tasca que te com a conseqüència obrir la fossa immensa del Marroc; quan han parlat de la pacificació dels esperits hem vist apropar-se aquells procediments coneguts per la «ley de fugas» en els carrers de Barcelona. Quan han cregut que anaven a obtenir un avenç favorable als problemes de Catalunya, contribueixen a erigir dictador a un general, qui acte seguit del seu triomf renova les malvestats de un Felip V.

Es que tota l'obra dels homes de la Lliga Regionalista es recolza, sempre, sobre una falsa base, que's és comú a tots els polítics de la Restauració: el menyspreu al poble; tenint una finalitat que's és comú també: el manteniment a tota costa del seu ordre, que és un ordre invertit, i el manteniment d'un Estat caduc que te una estructuració fictícia.

Senten marcat menyspreu per la democràcia, quan, precisament, els pobles que veritablement són grans, són aquells

que amb un règim de democràcia es regeixen.

A Anglaterra, per exemple, ningú hi concebeix possible l'implantació d'una dictadura. Anglaterra és per essència país de democràcia i a l'ensemps és un gran poble; per això no hi és possible cap inversió de valors degenerats.

Igual podria dir-se de Suïssa, Dinamarca, Bèlgica, entre altres, que's troben ben encaixades en règims de democràcia, i d'on mai ens comuniquen que hi tinguin lloc pronunciaments, complots, terrorisme, etc. Això vol dir que tenen sentat sobre base sòlida allò de la pacificació dels esperits, i aquesta base és la del respecte als drets dels ciutadans.

La major intervenció del poble en els afers públics és el que més empeny l'avenç d'una nació; convertir la mateixa en castes i privilegis és el que més contribueix al seu endarreriment; prova palesa n'és l'obra del caciquisme que esterilitza l'obra de la part més sana del país i les conseqüències estan a la llum.

No és suficient tenir un gran talent per a poguer donar patent d'estar en condicions de dirigir, amb eficàcia, els afers públics; ben sovint es topa amb homes d'intel·ligència privilegiada, d'intel·ligència aristocràtica, podríem dir, i posseïts a l'ensem d'un esperit plebeu, el que fa que posin la seva intel·ligència no al servei del poble, no al servei dels ideals d'humanitat i de justícia, sinó al exclusiu servei de un materialisme rastres i mantel·litzat al servei dels poderosos, ajuntant-se servilment sota d'ells encara que siga un pervers, un tirà.

En Cànovas amb el seu talent va aconseguir, afavorit per les circumstàncies, forjar una Espanya a imatge seva, que encara sobreviu a la seva hora, i altra hauria estat aquesta Espanya, si Cànovas al seu talent, hi hagués tingut acompanyada l'espiritualitat d'un Pi i Margall, per exemple.

A l'Espanya de la Restauració, que ell va forjar, li ha mancat un esperit que ell no va donar-li perquè tampoc ell el tenia i l'esperit del poble que ell menysprea.

L'home que va tenir talent per a sapiguer salvar una dinastia, va estar mancat de l'espiritualitat necessària per a salvar una Nació.

I tenim davant nostre la ruta a que'ns

portà aquell estat de coses: una dinastia que s'aguanta i un poble que passa per la manigua cubana, Santiago de Cuba i Cavite, per anar a parar al famós Tractat de París; Barranc del Llop, Annual, Mont-Arruit; per ara set anys de dictadura, un analfabetisme vergonyós, un latifundisme que empobreix la Nació i un endarreriment general en totes les fonts de riquesa.

I cal preguntar: ¿on són les benaurances del règim que Cànovas va regalar-nos?

Està ben vist que per les rutes seguides fins ara, no és pot anar a parar a fites diferents. Cal emprendre'n d'altres; el poble no deu haver de seguir compartint la seva sobirania, ja que sempre n'ha tret allò del repartiment del lleó, tots els drets han estat per els altres, i tots els deures per ell.

A l'Espanya gran solament pot anar-s'hi pels camins de la Democràcia i de la Llibertat, com hi han anat altres pobles; camins que aquí avui són barrats pels tan anomenats obstacles tradicionals que solament poden desaparèixer amb l'implantació de una República democràtica, que a la vegada que reconeixi els drets i característiques dels diferents pobles que componen la península Ibèrica, deixi obertes les rutes a una natural evolució, vers una societat humana més justa, on no sigui l'exploació de l'home per l'home, el règim econòmic que l'integri.

ARTUR PUIGVERT.

la normalitat

Llegint les notes polítiques d'aquests últims dies, hom no pot per menys de convencer's de que la normalitat pacificadora es va restablir novament, i que, sens dubte, la tàctica conservadora dels empresonaments, expatriacions i exilis, és d'uns resultats tan pràctics i tan lloables, que ens atreviríem, si aquest procedir fos a consciència, a felicitar efusivament el nostre digne Cap del Govern.

Les presons van omplint se altra volta malgrat els clams vibrants d'amnistia que el poble fa sentir amb la seva protesta filla d'un viu sentiment de llibertat humana; les presons obren novament les seves feixugues portes enreixades, impertorbables davant de la gesta del poble indignat, i engoleixen una munió de homes abnegats i defensors de la dignitat ciutadana. El crit d'amnistia no passa d'ésser un crit que es perd en el buit.

La opressora supèrbia governamental, resta indiferent a la sorda gestació de rebeldia del poble que es va congrint i no acaba d'esclatar. El Govern confia en els seus mitjans per a que cap fet, ni cap acte decisiu es produïxi. Confia en que el poble, com una fera mansoia, si rondina, rondina endormiscat, sense moure's, sense sentir el pes humil·liant de la tiranització que trepitja la seva dignitat...

Homes estimats nostres que han sabut mantenir insobornable el nostre orgull patriòtic, avui resten empresonats per haver exposat el pensament de justícia que l'actual situació els suggerí; resten

exilats arreu de la terra, com si fossin cosa indesitjable i indignes d'ésser compatriotes nostres.

La tàctica brutal exercida per l'Estat espanyol és crua i descarnada, com ho és el règim eixut de civisme i dignitat. Es posa a la pràctica la reacció plena-ment descarada; se sotmet la voluntat de tot un poble al caprici de qualsevolga alt personatge; s'amordassa la boca dels descontents; s'ametralla el poble; es persegueixen els polítics; s'empresona els periodistes; i contra tot l'ambient del país, es preté sostenir un règim caduc, representat per quatre monàrquics més caducs encara; per un clero oficial i una noblesa espanyola que perilla de veure's desposseïda d'aquells privilegis que li permeten viure a l'esquena del poble. A l'esquena d'aquest poble tan mansoi, que solament mostra, ara com ara, la seva valentia en les places de braus. A l'esquena d'aquest poble benigne, que porta batut ja el «record» de la màxima duració d'un règim completament desprestigiats. A l'esquena d'aquest poble, que sens dubte viu molt bé, quan consent seguir vivint amb l'estigma d'aquesta mena d'esclavatge.

Empresonaments, persecucions i expatriacions aplicats ací i allà, amb l'afany de salvar el règim! Nostaltres aprovem la tasca governamental. El Govern és el primer revolucionari; ell despertarà, a garrotades, al poble del seu enso-piment. Ens complauen les expatriacions i els empresonaments! Es una tàctica de revolució inconscient. La monarquia no té ja al seu costat a ningú, qui labori en benefici d'ella... ni ja el mateix Govern!

Es precis, doncs, que convinguem en que el Govern que ens regenta, ho fa d'allò més bé; en que l'empresonar els cabdills irreductibles, abandonats entre reixes per nosaltres, és una tàctica perfectament revolucionària; amb que la normalitat d'ara, no és més que la calma que precedeix les tempestats; que la tasca injusta del Govern, és un gran reactiu per a l'ànim inactiu del poble; i que precisa que se'ns pegui—així, ben clar—, encara que sigui deprimint el constatar-ho.

La tirania crea la revolució. Doncs, cal que convinguem una vegada més, en que el Govern obra bé, perquè si no és a força de despotisme, si no és a força d'imposició, l'home no sent el predomini de la seva dignitat.

Quant més duri la monarquia, pesant com una llosa sobre l'esperit del poble; més desastrosa serà la seva caiguda. Serà més desastrosa, perquè si la persistència reial s'extralimita més enllà del temps relatiu, llavors l'indignació, tan llarg temps retinguda, esclatarà assedegada de sang, vers aquella anarquia precursora del llibertinatge caòtic que tan esparverada té a la nostra burgesia.

Quant més prenyada és l'onada de la mar, més profund és l'abim que s'obre en la pregonesa de l'ignot.

JOAN BERGA.

